

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Економіка, планування та управління бізнесом»

на тему: **«Державне регулювання запобігання банкрутства підприємств
регіону (на прикладі Одеського регіону)»**

Виконавець:

студент групи М 12 VI курсу

ЦЗФН

Мазур Б.І. _____

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Гейко Л.М. _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Поняття банкрутства органічно притаманне сучасним ринковим відносинам, а особливо пов'язане з нестабільними економічними процесами і явищами, які якраз і притаманні економіці України. Воно характеризує неспроможність підприємства задовольнити вимоги кредиторів щодо оплати товарів, робіт, послуг, а також забезпечити обов'язкові платежі в бюджет і позабюджетні фонди.

Проблеми визнання суб'єктів господарської (підприємницької) діяльності банкрутами насамперед обумовлюються здійсненням в Україні з початку 90-х років широкого спектру економічних перетворень, покликаних забезпечити перехід від застарілих адміністративно-командних до сучасних ринкових методів регулювання відносин товаровиробників усіх форм власності як між собою, так і з державою.

Банкрутство підприємств поширене не лише в країнах, що розвиваються, а й у державах із розвинутими ринковими відносинами. Тому така тема, як банкрутство підприємств, на сьогоднішній день є досить актуальною.

Актуальність полягає і в тому, що велика частина новостворених підприємств, і навіть тих, які працюють вже тривалий час, банкрутують через одні і ті ж причини, які носять постійний характер, що потребує нового підходу для запобігання такому явищу як банкрутство не тільки з боку суб'єктів господарювання, а перш за все – держави.

Метою роботи є дослідження теоретико-методологічних та практичних аспектів регулювання запобігання банкрутства підприємств в Україні та Одеському регіоні.

Відповідно до мети поставлені наступні **завдання**:

- розкрити поняття, складові та основні аспекти понять банкрутства та неплатоспроможності.
- дослідити порядок визначення ознак неплатоспроможності підприємства.
- розкрити передумови, причини і фактори виникнення такого явища як банкрутство підприємств.
- визначити процедури, які можуть бути застосовані до підприємства-банкрута.
- охарактеризувати економічний потенціал Одеського регіону.
- продіагностувати стан банкрутства підприємств в Одеському регіоні та систематизувати причини виникнення такого явища.
- розкрити процес удосконалення механізму запобігання банкрутству підприємств.
- вивчити зарубіжний досвід у сфері запобігання банкрутству підприємств.
- із врахуванням зарубіжного досвіду, визначити шляхи запобігання банкрутству підприємства в Одеському регіоні.

Об'єкт дослідження – процес банкрутства підприємств в Одеському регіоні.

Предмет дослідження – теоретичні та прикладні аспекти запобігання банкрутству підприємств.

Методи дослідження. Для досягнення наукової об'єктивності застосовувався широкий спектр загальнонаукових і спеціальних методів дослідження: діалектичний метод, метод узагальнення – для уточнення трактування поняття «банкрутство», «неплатоспроможність», метод аналізу і синтезу – при дослідженні причин виникнення стану неплатоспроможності підприємств; абстрактно-логічний – при вивченні публікацій, при визначенні перспективних напрямків перетворень в економіці; економічного аналізу – для діагностики стану банкрутства; графічної інтерпретації – при обробці статистичних даних, їх відображенні у вигляді рисунків; порівняльний метод; метод аналізу і синтезу; метод сходження від абстрактного до конкретного.

Інформаційною базою дослідження слугували фундаментальні положення теорії державного управління, дослідження вітчизняних і зарубіжних учених, дані українських та міжнародних урядових і неурядових організацій та установ, органів державної влади у сфері регулювання процедури банкрутства підприємств, причин такого явища, та визначення шляхів запобігання такому явищу, матеріали мережі Інтернет.

Нормативну основу роботи складають закони України, укази та розпорядження Президента України, постанови Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України, накази міністерств інші нормативні акти органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування України.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (68 найменувань) та 3 додатків. Загальний обсяг роботи становить 133 сторінки.

Основний зміст викладено на 79 сторінках. Робота містить 11 таблиць, 4 рисунки.

Публікації. За результатами дослідження опубліковано статтю «Діагностика причин банкрутства підприємств ВАТ ХК «Краян та ПАТ «Одеська ТЕЦ» у збірнику Науковий студентський вісник. - № 2. – 2017. – Одеса: ОНЕУ, 2017.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні аспекти банкрутства підприємств**» розглянуто поняття банкрутства, та неплатоспроможності, охарактеризовано порядок виявлення ознак неплатоспроможності, досліджено причини, фактори, передумови виникненню банкрутства підприємств, в останньому підпункті викладено зміст процедур, які можуть бути застосовані до підприємств банкрутів.

У другому розділі «**Діагностика банкрутства підприємств Одеського регіону**» охарактеризовано економічний потенціал Одеського регіону, проведено його SWOT аналіз, наведено статистичні дані щодо кількості справ про банкрутство в Одеському регіоні, систематизовано причини виникнення банкрута підприємств в Одеському регіоні на прикладі ПАТ «Одеська ТЕЦ» та ВАТ ХК «Краян».

У третьому розділі «**Удосконалення процесу регулювання запобігання банкрутства підприємств**» охарактеризовано важливі зміни у законодавство щодо вдосконалення порядку запобігання банкрутству підприємств, шляхом порівняння викладено зміст підходів щодо врегулювання процедури банкрутства

у різних країнах світу, проаналізовано вадливість процедури досудової санації, наведено напрями щодо запобігання процедури банкрутства в Одеському регіоні.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження дозволяють зробити такі висновки:

1. Поняття «банкрутства» є багатоаспектним і доволі складним, із різними підходами до розуміння та відмежування його від поняття «неплатоспроможності». Вважаємо, що в умовах вибраної теми дослідження доцільно було використовувати підхід, де поняття «банкрутства» та «неплатоспроможності» вживаються як синоніми, що в свою чергу показало, що поняття «банкрутство» не є суто юридичним, а є суміжним поняттям.

2. Найбільш важливими факторами (передумовами) банкрутства підприємств є внутрішні фактори, адже вони не мають постійної основи, не носять фоновий характер, а виникають у зв'язку, перш за все неефективним управлінням підприємством. Крім цього внутрішні і зовнішні фактори постійно перебувають у взаємодії, однак у кожному конкретному випадку можна простежити силу таких зв'язків, а тому для запобігання виникнення банкрутству підприємств варто правильно прогнозувати діяльність підприємства та своєчасно виявляти фактори. Варто постійно здійснювати моніторинг та аналіз ризиків на майбутні періоди кожного конкретного досліджуваного підприємства.

3. Одеський регіон займає 3 місце серед Українських регіонів що кількості справ про банкрутство в судах, однак виходячи із діагностики, варто сказати, що кількість справ за останні роки поступово зменшується, що є позитивною тенденцією, однак виходячи із проаналізованих даних, процедура банкрутства підприємств в Одеському регіоні направлена на ліквідацію, а не на відновлення платоспроможності підприємства банкрута, що не може свідчити характеризує інститут банкрутства із негативної сторони.

5. Основними напрямом для запобігання банкрутству підприємств в Одеському регіоні є:

- а) впровадження технологічних нововведень в роботі підприємств;
- б) удосконалення чи заміна устаткування на підприємстві;
- в) впровадження в роботу підприємств ресурсозберігаючих технологій.
- г) підвищення конкурентоспроможності продукції (якість продукції, впізнаваності продукції);
- д) підвищення кваліфікації працівників на підприємствах, залучення вищої кваліфікації;
- е) покращення ефективності організації роботи і системи виробництва, що забезпечить підвищення продуктивності роботи будь-якої виробничо-господарської системи;
- є) покращення стилю управління, що поєднує професійну компетентність, діловитість і високу етику взаємовідносин між людьми, контрагентами, партнерами;
- ж) розвиток мережі різноманітних інституцій ринкової та виробничо-господарської інфраструктури в регіоні.

АНОТАЦІЯ

Мазур Б.І. «Державне регулювання запобігання банкрутства підприємств регіону (на прикладі Одеського регіону)»,

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою професійного спрямування «Економіка, планування та управління бізнесом»,
Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2018 рік.

У роботі розглядаються теоретичні та прикладні аспекти порядку запобігання банкрутству підприємств.

В роботі аналізуються причини виникнення банкрутства підприємств, діагностується стан такого явища в Одеському регіоні, а також вивчається зарубіжний досвід щодо запобігання виникненню банкрутства підприємств.

Пропонуються шляхи вдосконалення законодавства щодо запобігання банкрутству підприємств, а також шляхи запобігання такому явищу в Одеському регіоні.

Ключові слова: банкрутство, неплатоспроможність, підприємство, діагностика, законодавство, санація, причини банкрута, державне регулювання.

ANNOTATION

Mazur B.I., «State regulation of prevention of bankruptcy of enterprises of the region (on example of Odessa region)»

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty 076 «Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges» under the program « Economics, Planning and Business Management»,
Odessa National Economic University

Odessa, 2018.

Qualifying work considers the theoretical and applied aspects of the order of preventing bankruptcy of enterprises.

Author analyzes the causes of the bankruptcy of enterprises, diagnoses the state of such a phenomenon in the Odessa region, and examines foreign experience in preventing the occurrence of bankruptcy of enterprises.

In the Qualifying work substantiated ways to improve the legislation on preventing bankruptcy of enterprises, as well as ways of preventing such a phenomenon in the Odessa region.

Key words: bankruptcy, insolvency, enterprise, causes, diagnosis, legislation, sanation, reasons for bankruptcy, state regulation.